

GEMEENTE
DOESBURG

Paragraaf B - Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragraaf B | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen is gebaseerd op de primaire begroting 2023-2026 tenzij anders is vermeld in deze paragraaf.

Het weerstandsvermogen is toereikend als er voldoende mogelijkheden zijn om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Hiervan is dus sprake als het saldo tussen de weerstandscapaciteit en de risico's positief is.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te kunnen afdekken. Er wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de gemeente heeft om éénmalige financiële tegenvallers op te vangen. Onder structurele weerstandscapaciteit worden de middelen begrepen die permanent inzetbaar zijn om tegenvallers op te vangen.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente is:

De weerstandscapaciteit van onze gemeente is:

Onderdeel	Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit	
onbenutte belastingcapaciteit	811.780
Totaal structurele weerstandscapaciteit	811.780
Incidentele weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	4.886.464
Bestemmingsreserve decentralisaties	0
Stille reserve materiële bezittingen (tellen niet mee)	0
Stille reserve financiële bezittingen (tellen niet mee)	0
Onvoorzien	15.000
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	4.901.464

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is voor onze gemeente berekend op afgerond € 812.000 (€74 per inwoner, uitgaande van 10.970 inwoners in 2022).

Afvalstoffenheffingen:

De opbrengst van de afvalstoffenheffing is gebaseerd op 100% kostendekking. Conform de regelgeving in het kader van het BBV moeten opbrengsten die hiervoor worden geheven, daar ook voor bestemd blijven. Er is daarom bij dit onderdeel geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Rioolheffingen:

De opbrengst voor de rioolheffing is gebaseerd op 100% kostendekking op grond van het in 2018 vastgestelde watertakenplan. Conform de regelgeving in het kader van het BBV moeten opbrengsten die hiervoor worden geheven, daar ook voor bestemd blijven. Daarom is er ook bij deze heffing geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Onroerende zaakbelasting:

Op basis van de gemiddelde OZB belastingdruk in Gelderland (2022: €275 per inwoner) en de OZB belastingdruk in de gemeente Doesburg (2022: €201) is er sprake van een onbenutte belastingcapaciteit van ca. €74 per inwoner. Dit geeft een totale OZB capaciteit van afgerond €812.000.

Algemene reserve

De totale beschikbare algemene reserve bedraagt eind 2022 € 4.886.464. Daarbij is rekening is gehouden met de door de raad besloten mutaties.

Stille reserves

Onder een stille reserve wordt verstaan het (positieve) verschil tussen de actuele waarde en de boekwaarde van een niet-bedrijfsgebonden vaste activa. Een niet-bedrijfsgebonden actief zou kunnen worden afgestoten zonder dat het functioneren van de organisatie van de gemeente Doesburg in het gedrang komt. Bij verkoop van dergelijke bezittingen ontstaan dus boekwinsten, die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Er wordt onderscheid gemaakt tussen stille reserves in materiële bezittingen en stille reserves in financiële bezittingen.

Het stadhuis, het stadsarchief, de brandweerkazerne, de stadswerf en alle onderwijsgebouwen zijn buiten beschouwing gelaten omdat deze bezittingen wel tot de bedrijfsgebonden vaste activa worden gerekend. Deze activa zijn namelijk voor het goed functioneren van de organisatie van belang. De genoemde actuele waarden zijn gebaseerd op WOZ-waarden (waardepeildatum 1-1-2021). In het overzicht zijn uitsluitend de objecten meegenomen waarvan de WOZ-waarde minimaal € 45.000 hoger ligt dan de boekwaarde. Omdat de mogelijkheden tot het feitelijk te gelde maken van deze stille reserves beperkt worden geacht, wordt in de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening meer gehouden met de berekende stille reserve in materiële bezittingen.

Objectnr.	Activanr.	Omschrijving	Boekwaarde	Actuele waarde	Saldo
1128	144	Clubhuis harmonie Burg. Nahuyssingel 2	25.490	98.000	72.510
1275	-	Parkeerplaats de Bleek, Burg. Flug van Aspermontlaan	-	583.000	583.000
2126	98	Sporthal/sportzaal Armgardstraat 2a	-	187.000	187.000
3929	417	Sportterrein Looijersweg 2	34.577	1.005.000	970.423
4227/4489	-	Sportzaal Wilgenstraat 2 en peuterspeelzaal	-	317.000	317.000
4490	249	Sporthal Beumerskamp, Breedestraat 39	-	945.000	945.000
5832	-	Clubhuis speeltuinvereniging Kindervreugd, Marijkelaan 1	-	233.000	233.000
8675	-	Oranjesingel 22, grond, perceel 1	-	81.000	81.000
8676	418	Oranjesingel 22, grond, perceel 2	-	336.000	336.000
Totaal			60.067	3.785.000	3.724.933

Stille reserves in financiële bezittingen:

Onder de financiële bezittingen worden de deelnemingen in bedrijven verstaan. Als er sprake is van een aanmerkelijk voordelig verschil tussen de boekwaarde van de deelnemingen en de potentiële verkoopwaarde van de deelnemingen, dan is sprake van een stille reserve in financiële bezittingen. Op dit moment beschikt onze gemeente over de navolgende stille reserves in financiële bezittingen:

Stille reserves in financiële bezittingen

Op dit moment beschikt onze gemeente over de navolgende stille reserves in financiële bezittingen:

Omschrijving	Boekwaarde	Opbrengstwaarde	Saldo
Aandelen BNG	69.030	2.531.000	2.461.970
Aandelen Alliander	8.168	5.811.000	5.802.832
Aandelen Vitens	1.997	1.440.720	1.438.723
Aandelen Circules-Berkel BV	22.235	393.865	371.630
Totaal	101.430	10.176.585	10.075.155

De opbrengstwaarde is gebaseerd op eigen vermogen van de betreffende onderneming en het procentueel aandeel van onze gemeente in het aandelenkapitaal.

Omschrijving	Boekwaarde	Deelnemings%	Boekwaarde
BNG	5.062.000.000	0,05%	2.531.000
Alliander	4.470.000.000	0,13%	5.811.000
Vitens	600.300.000	0,24%	1.440.720
Circules-Berkel BV	16.142.000	2,44%	393.865

Omdat de verhandelbaarheid van de genoemde aandelen zeer beperkt is, wordt in de berekening van de weerstandscapaciteit daarom geen rekening gehouden met deze berekende stille reserve.

1097
0

Onvoorzien

De post onvoorzien is vastgesteld op een bedrag van €15.000.

Inventarisatie van de risico's

Een risico is een kans op het optreden van een gebeurtenis met een nadelig financieel gevolg. De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen (bijvoorbeeld via verzekeringen of via gevormde voorzieningen). Doen deze risico's zich voor dan moeten de nadelige financiële effecten hiervan ondervangen worden via het weerstandsvermogen.

Risico wordt vaak als volgt gedefinieerd: $\text{Risico} = \text{Kans} \times \text{Gevolg}$

Een risico is groter wanneer de kans van optreden en de gevolgen van optreden groter zijn. Een groot gevolg gecombineerd met een minimale kans wordt in het algemeen als niet belangrijk beschouwd, net als een grote kans met een minimaal gevolg. Afhankelijk van de kans en het gevolg kan een risico op vier manieren worden aangepakt:

- Voorkomen: één of beide van de factoren kans en gevolg wegnemen;
- Verminderen: één of beide van de factoren kans en gevolg afzwakken;
- Uitbesteden: risico's onderbrengen bij verzekeraars;
- Accepteren: alleen bij zeer kleine kans en/ of zeer kleine gevolgen

Structurele risico's

Inkomensdeel WWB (BUIG):

Het maximale risico is met ingang van de begroting 2014 niet meer volledig afgedekt. Dit betekent dat het gevolg afgerond €300.000 bedraagt, gebaseerd op 7,5% van het inkomensdeel. Het inkomensdeel voor de primaire begroting 2023-2026 is gebaseerd op de realisatie over 2020. Daarbij is er rekening gehouden met een afdekking van €100.000 door middel van een storting in de bestemmingsreserve BUIG. We houden rekening met 25% van het gevolg, te weten €75.000.

Fluctuaties gemeentefonds:

De algemene uitkering van het gemeentefonds maakt 60% uit van de gemeentelijke inkomstenbronnen. Dit betekent dat de financiële positie van de gemeente in sterke mate afhankelijk is van de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds. Nadelige gemeentefondsontwikkelingen kunnen de financiële positie van de gemeente behoorlijk onder druk zetten. De algemene uitkering uit het gemeentefonds is in de primaire begroting 2023 geraamd op € 25,9 miljoen. Het maximale risico wordt geschat op 3% van dit bedrag, afgerond € 750.000. Er kunnen immers fluctuaties optreden door de onderuitputting op rijksuitgaven, die via het principe van trap-op-trap-af ook gevolgen hebben voor het gemeentefonds.

Incidentele risico's

Verleende gemeentegaranties en aan derden verstrekte geldleningen:

De gemeente Doesburg heeft een aantal waarborgen verstrekt voor nog uitstaande geldleningen van derden, waaronder:

Verleende gemeentegaranties en aan derden verstrekte geldleningen

De gemeente Doesburg heeft een aantal waarborgen verstrekt voor nog uitstaande geldleningen van derden, waaronder

Geldnemer	Restantbedrag per 31-12-2021	Risicoprofiel	Kwalificatie
Zorggroep attent	169.989	middel	
Gestichten van Weldadigheid	2.005.992	laag	
Totaal	2.175.981	10%	217.598

Aan derden verstrekte geldleningen

Daarnaast heeft onze gemeente een aantal leningen verstrekt aan derden. Aan de terugontvangst van deze leningen zijn bepaalde risico's verbonden. Dit betreft met name de volgende leningen

Geldnemer	Restantbedrag per 31-12-2021	Risicoprofiel	Kwalificatie
Woonservice Ijsselland	1.140.210	laag	
Zwembad Den Helder*	689.690	laag	
Tennisvereniging TVD2002**	294.900	middel	
Totaal	2.124.800	5%	106.240

*)deels verstrekt met hypothecaire zekerheid

**) formeel in 2019 getransporteerd; voor volledigheid wel meegenomen

De kwalificatie van de aan het zwembad verstrekte geldleningen wordt laag ingeschat vanwege de onderstaande calculatie:

Zwembad Den Helder	Bedrag
Totale restantschuld per 31 december 2021	689.690
Executiewaarde zwembad (80% van de WOZ waarde €1.556.000, per peildatum 1-1-2020)	1.244.800
Maximaal risico	0

Verbonden partijen

Onze gemeente neemt deel aan diverse verbonden partijen. Een overzicht hiervan is terug te vinden in de paragraaf "Verbonden partijen". De deelname aan deze partijen brengt bepaalde risico's met zich mee. Rekening wordt gehouden met een maximaal risico van € 500.000 en een kans van 10%.

Bouwgrondexploitatie

Bij het opstellen van grondexploitaties wordt ingespeeld op mogelijke risico's. Gedurende de uitvoering van het project kunnen echter risico's manifest worden die vooraf niet of niet juist zijn ingeschat. Dit kan met name het geval zijn bij exploitaties die zich over een langere periode van meerdere jaren uitstrekken. De risico's kunnen worden onderverdeeld in gebied gerelateerde risico's (bodem, archeologie e.d.) en marktrisico's (economische ontwikkelingen, maatschappelijke ontwikkelingen e.d.). Het risicobedrag wordt grofweg ingeschat op 20% van de boekwaarde per 31 december 2021.

Binnen Doesburg hebben we op dit moment te maken met 2 grexen. Beiden bevinden zich in de eindfase. Bij een verwacht negatief eindresultaat vormen we zoals gebruikelijk een voorziening.

Financiële kwalificatie risico's

In de navolgende tabel worden de hiervoor genoemde risico's van een financiële kwalificatie voorzien:

Structurele risico's	Kans	Maximaal risico	kans x financieel gevolg
Fluctuaties gemeentefonds	3%	25.000.000	750.000
Open einde regelingen sociaal domein	50%	750.000	375.000
Hogere energieprijzen	75%	150.000	112.500
Totaal		25.750.000	1.125.000

Incidentele risico's	Kans	Maximaal risico	kans x financieel gevolg
Verleende gemeentegaranties	10%	2.401.197	240.120
Verleende geldleningen	5%	2.124.800	106.240
Verbonden partijen	10%	500.000	50.000
Algemene risico's bouwgrondexploitaties	20%	150.000	30.000
Totaal		5.175.997	426.360

Berekening weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Bij weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder haar hele beleid om te hoeven gooien. Weerstandsvermogen bestaat uit een dynamische en een statische component. Het dynamische weerstandsvermogen kan worden berekend door de structurele risico's in mindering te brengen op de structurele weerstandscapaciteit. Het statische weerstandsvermogen kan worden berekend door de incidentele risico's af te trekken van de incidentele weerstandscapaciteit. Als de uitkomst positief is dan is er sprake van voldoende weerstandsvermogen.

Dynamisch weerstandsvermogen:	Bedrag
Structurele weerstandscapaciteit	811.780
Structurele risico's	1.125.000
Saldo (tekort)	-313.220

Statisch weerstandsvermogen:	Bedrag
Incidentele weerstandscapaciteit	4.901.464
af: incidentele risico's	426.360
Saldo (overschot)	4.475.104

Op basis van de huidige inzichten kan dus geconcludeerd worden dat de structurele weerstandscapaciteit niet toereikend is. De incidentele weerstandscapaciteit is ruim toereikend.

Indien de maximale omvang van de incidentele risico's (meest negatieve scenario) wordt afgezet tegen de incidentele weerstandscapaciteit, dan is de uitkomst als volgt:

Maximale incidentele risico's t.o.v. de incidentele weerstandscapaciteit:	Bedrag
Incidentele weerstandscapaciteit	4.901.464
af: incidentele gevolgen (maximale incidentele risico's)	5.175.997
Saldo (overschot)	-274.533

Kengetallen

De onderstaande kengetallen zijn ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgenomen. De kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente Doesburg. Onder de tabel vindt u een korte toelichting en duiding van de kengetallen. Op de volgende pagina staat een schematische weergave met een uitleg per kengetal opgesteld door het ministerie van Binnenlandse zaken en Koningsrelaties.

Op het kengetal structurele belastingcapaciteit scoort de gemeente Doesburg 'gemiddeld' bij de provincie Gelderland als toezichhouder. Alle andere kengetallen kwalificeren als 'goed'. De gemeente Doesburg heeft namelijk veel eigen vermogen en geen schulden. Daarnaast hebben we een lage grondpositie waardoor we weinig risico lopen met grondexploitaties. Ons materieel begrotingsaldo is positief. Dit houdt in dat de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten. Daarnaast is er nog voldoende belastingcapaciteit.

Verloop van de kengetallen op grond van de primaire begroting 2023-2026:

Kengetallen	W2021	B2023	B2024	B2025	B2026
Netto schuldquote	-11,1%	26,9%	15,6%	5,7%	-5,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen	-0,1%	38,1%	26,6%	16,5%	5,6%
Solvabiliteitsrisico	68,4%	47,3%	52,5%	58,2%	65,2%
Grondexploitatie	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Structurele exploitatieruimte	5,2%	0,3%	0,3%	0,1%	0,1%
Belastingcapaciteit	111,0%	107,5%	107,5%	107,5%	107,5%